

Krejbjerg Kirke

Krejbjerg var engang næsten en ø, omkranset af vand. Og i dag må man passere en bro ved hver af de fire indfaldsveje for at komme hertil. Fra Balling kommer man over åen ved Grundvad. Fra Rødding passerer man broen ved Hestehave eller broen ved Nymølle. Fra Nr. Andrup er det Gjeddebæk Å.

Krejbjerg (sproghistorisk). 1. led: Olddansk *krægh*, muligvis beslægtet med ældre nydansk *krage* = træ med afhuggede grene, norsk *kragg* = lavt og kroget træ. (Man kender også *kragetræer*, som hænger sprogligt sammen med det øvrige – de øverste stykker af træ på et stråtag).

Ifølge sprogforskeren August F. Smidt kan første led også stamme fra norsk dialekt *kreda* = små ting, vanskabt dyr eller menneske? 2. led: *-bjerg*: Oldnordisk og beslægtet med det tyske *berg*, engelske *barrow* = gravhøj. I forbindelse med et stednavn optræder *bjerg* som betydning for en bakke. I flere tilfælde ofte meget gamle og beslægtet med herredsnavne, ex. *Houlbjerg* og *Lisbjerg*.

1425: *Kreiberg*. 1523: *Krøgeberg*. 1541 (nu skulle det være fint): *Creberiiig*. 1881: *Krejbjerg*.

Kirken ligger næsten på toppen. Majestætisk og markant. Huset danner rammen om gudstjeneste, dåb, konfirmation, bryllup og begravelse. Men besøgende har en mulighed for – også uden for de normale kirkelige handlinger – at være et med kirkerummets stilhed, og hvis man vil, kan man skabe sin egen »Guds tjeneste«.

Kirken er med kor og skib af granitkvadre og grundlagt i

romansk tid (1100 - 1250). Tilbygningen mod syd (til højre for koret) – et tidligere *kapel* som i Lem kirke - er i stilen sengotisk (1400 - 1525), men opført 1790. Menneskene ville i deres utryghed søge hjælp hos de fromme afdøde. Den er opført af genanvendte granitkvadre, kampesten og tegl. Loftet er dækket af et grathvælv (efter tysk: grat = skarp kant eller ryg). Det tidligere kapels ene flankemur er forbundet med skibets sydlige mur, den andet ind på koret til højre for den oprindelige prædikestols placering. Den nuværende øst-vest vendte romerbue (arkade) har således forbundet det tidligere kapel med hovedskibet.

Da mange af vore romanske kirker i slutningen af det 13. århundrede havde været udsat for voldsomme kirkebrande, blev træloftet over *skibet* efter Reformationen (1536) erstattet af et tøndehvælv med stikkapper (efter tysk: stichkappe = mindre hvælvingskappe ex. over vindue) som i den nærliggende Rødning kirke. En oprindelig *apsis* (halvrund udbygning på øst-gavlen) blev nedbrudt omkring 1800. *Tårnets* underrum er et sengotisk krydshvælv.

Af oprindelige ydre enkeltheder ses i dag kun *våbenhusets* indre, rundbuede dør ind i kirken. De oprindelige rå kvadre ses tydeligt gennem kalklaget. På sydsiden af skibet (lidt til højre for det midterste vindue) anes den tilmurede, oprindelige mandsindgang. Og på østgavlen af koret ses de lidt buede, genanvendte tidligere kvadre fra den nedbrudte apsis.

Den romanske periode var nybygningens periode; den gotiske ombygningens periode. Men på landet holdt man stædigt fast i nedarvede byggevaner, så en del romanske kirker – ca. 1/10 af 1600 - er her opført i den sene middelalder (op til 1536). Men Krejbjerg kirke er dog ægte nok.

Altertavlen er et maleri af Niels Bjerre. Det er fra 1905 og viser Kristus som en prædikant for folket indsat i et panel. Billedet når dog ikke de store kunstneriske højder.

Døbefonten er af granit med en for Vestjylland typisk attisk (græsk: attikos = hørende til oldtidens Athen) profileret, glat kumme på baseformet fod. Dåbsfadet er fra omkring 1575, og motivet er »spejderne i Kanaan«.

Prædikestolen fra 1905 blev urestaureret taget ned 1974-76 og gemt væk på tårnloftet. Nu er der en almindelig talerstol. Menighedsrådet arbejder imidlertid på i 2011 at få den oprindelige prædikestol genopsat.

Skibet er en model af den tremastede bark »København«. Den er bygget af Lars Kjeldgaard, Krejbjerg, i 1952.

Lysekronerne er skænket af et af sognebørnene, afdøde gårdejer og legatstifter Niels Andersen Knudsen, Krejbjerg, i 1905.

Orglet er hentet fra Todbjerg kirke ved Århus, hvor det havde fungeret i 4 år. Det blev indviet den 18. februar 1979 ved en kirkemusikaften med Hildebrandt-Nielsen samt kor fra Skive.

Klokken Maria fra 1400-tallet havde fået en revne og blev senere sat ud af drift. Den 16. november 1988 blev en ny klokke indviet ved en aftensgudstjeneste og »de ni læsninger«. Der er tradition for at navngive kirkeklokker. Den ny fik navnet Eva og er fremstillet i Frankrig.

*»Guds ord til fryd i klokken lyd, ved kvæld
og gry bliv lys på ny«.*

På kirkegården ved sydsiden finder man Bertel Nørgaards gravsten. Han oprettede den første højskole i Salling 1851. Nørgaard var Skive-kredsens første folketingsmand (1849-1858).

Vest for kirken er der en stor mindesten over Jens Væver, opfinderen af snurrevodet. Over for kirken er der en buste af Jens Væver samt et lille museum. Begge mænd blev Ridder af Dannebrog.

1974-76 gennemgik kirken en større istandsættelse. Det tidligere trægulv blev brudt op, og et stengulv blev lagt i stedet. Kirken fik også et nyt blytag. Kirken blev genindviet 23. januar 1977. Der var festgudstjeneste ved biskop Johannes V. Jakobsen, Viborg.

1984 blev der opført redskabsrum og toilet for graver og besøgende i tilknytning til det nuværende kapel.

2009 blev »sløjfede« gravsten smukt opsat på højre side af indgangen til kirken. Det skal ikke opfattes som en mindelund, men opsat i respekt for de mennesker og slægter, der var før os.

2010 blev faciliteterne for graveren forbedret og udvidet væsentligt efter tidens krav, ligesom der blev opført et nyt redskabsrum i modsatte side af kirkegården. Kirken blev kalket ind- og udvendigt. Sideskibet (det tidligere kapel) blev indrettet til kirkerelaterede arrangementer. Der kom lys på kirken, så også kirken i den mørke tid kan minde os om, at vi har en kirke, men også et nationalhistorisk monument.

Den 6. juni blev kirken officielt genåbnet med flagallé, festgudstjeneste og koncert for sognets beboere, håndværkere og særligt indbudte.

Menighedsrådet henstiller, at besøgende i stilhed og med respekt vil være med til at værne om vores fælles kirke.

Tekst: Tapio Juhl

Fotos: Ivan Andersen

